

PROEFSTATION VOOR DE AKKER- EN WEIDEBOUW
WAGENINGEN

ERVARINGEN MET EEN EENMANS-HOOISYSTEEM OP EEN GRASLAND-
BEDRIJF VAN 20 HA OP DE C.R. WAIBOER-HOEVE

C. van Bruggen
Bedrijfsleider van de C.R. Waiboer-hoeve

Niet voor publikatie bestemd

WOORD VOORAF

Het aantal éénmansbedrijven in de rundveehouderij is in ons land zo langzamerhand zeer groot geworden. Deze ene man heeft een groot deel van de beschikbare tijd nodig voor de veeverzorging. In de voederwinningsperiode zal hij bovendien trachten een zo groot mogelijk deel van het daaraan verbonden werk zelf rond te zetten. Met name geldt dit voor de hooi-oogst. Het is dus van belang een zodanig systeem van hooien te ontwikkelen dat alle werkzaamheden bij het hooien ook door één man verzorgd kunnen worden. Dit is niet alleen aantrekkelijk voor éénmansbedrijven, maar ook voor tweemansbedrijven, opdat de tweede man tijdens het melken in het hooi kan blijven en het werk dan ook steeds alleen aankan.

Op de C.R. Waiboer-hoeve doet zich een goede gelegenheid voor een dergelijk systeem in de praktijk te toetsen op een éénmansbedrijf van ca. 20 ha met ca. 30 melkkoeien. Ik heb de heer C. van Bruggen, bedrijfsleider van de proefboerderij, die het initiatief nam tot dit experiment, graag de gelegenheid gegeven hiermee in 1965 ervaringen op te doen. Hoewel de proefneming in 1966 wordt voortgezet, leek het toch gewenst belangstellenden reeds nu in de gelegenheid te stellen om kennis te nemen van deze eerste ervaringen.

De directeur van het PAW

Ir. J.H. Voorburg

INLEIDING

Bij de produktie van melk en vlees op een weidebedrijf zijn de kosten van veevoer en arbeid de belangrijkste kostenbestanddelen. Dooreengenomen beslaan beide ongeveer 30 % van de bruto-kosten.

Bij een goede bedrijfsvoering op het weidebedrijf komt het er daarom o.a. op aan tot een zo hoog mogelijk aantal koeien per man te komen met behoud van een goede produktie per koe en daarbij ruwvoer te winnen van een zo goed mogelijke kwaliteit, om de kosten van aangekocht voer zo veel mogelijk te beperken.

De steeds stijgende arbeidskosten hebben er in de praktijk toe geleid dat men meer en meer arbeidskrachten is gaan afstoten. Dit betekent voor het Nederlandse weidebedrijf met zijn vaak beperkte bedrijfsoppervlakte, dat het in steeds meer gevallen zonder personeel zal moeten doen.

Eén der moeilijkheden van het éénmansbedrijf is, dat het arbeidsaanbod gedurende het gehele jaar vrijwel hetzelfde is, terwijl de arbeidsbehoefte varieert. Er zijn immers pieken in deze arbeidsbehoefte en daar zal geval voor geval een oplossing voor gevonden moeten worden in de vorm van losse hulp, loonwerker, hulp van gezinsleden, extra lange werkdagen, extra inspanning e.d.. Deze mogelijkheden zijn echter lang niet altijd voorhanden. Bovendien zal deze hulp vaak duur betaald moeten worden. Om de arbeidskosten te beperken zal men het inroepen van hulp zo veel mogelijk vermijden.

Een belangrijke piek in de arbeidsbehoefte is die bij de voederwinning in de maanden mei en juni. In hoeverre kan één man dit alleen aan op een intensief gevoerd weidebedrijf? Daarbij zal het erop aankomen arbeidsbesparende werkwijzen in te voeren, samen met een aantal technische hulpmiddelen en voorts te trachten tot enige spreiding in de arbeidsbehoefte bij deze voederwinning te komen, zonder daarbij te grote concessies te doen aan de opbrengst en de kwaliteit van het gewonnen voer. Een éénmans-hooimethode is overigens niet alleen interessant voor het éénmansbedrijf, doch ook voor het tweemansbedrijf, omdat de tweede man dan tijdens het melken kan doorgaan met alle voorkomende hooiwerkzaamheden.

PROBLEEMSTELLING

In 1965 is op de C.R. Waiboer-hoeve een begin gemaakt met na te gaan in hoeverre één man op een weidebedrijf met ruim 30 melkkoeien in staat is om naast het melken en de veeverzorging ook de voederwinning alleen te verzorgen. Daarbij werd uitsluitend ruwvoer in de vorm van hooi gewonnen. De waarnemingsperiode liep van 1 mei tot 15 juli 1965.

Getracht werd een antwoord te krijgen op de volgende vragen:

1. Is het mogelijk dat één man de volledige hooiwinning verzorgt op een bedrijf van 20 ha voor een veebezetting van 40 stuks grootvee (melkvee + pinken + kalveren), waarbij het te winnen ruwvoer grotendeels uit hooi bestaat.
2. Is het mogelijk bij dit éénmanssysteem de veldperiode tot een minimum te beperken door het toepassen van de kneusmethode en na te drogen met onverwarmde lucht, zulks met het oog op de aan het hooi te stellen kwaliteitseisen.
3. Hoe is het arbeidsverbruik bij deze hooiwinningsmethode en welke mogelijkheden zijn er om de methode nog te verbeteren.
4. In hoeverre is het mogelijk dat deze ene man naast het hooien ook het melken en de veeverzorging verricht.
5. In hoeverre is de methode in de praktijk aanvaardbaar met het oog op de investeringen.

INRICHTING VAN HET BEDRIJF EN UITGANGSPUNTEN

Eén van de bedrijven van de proefboerderij C.R. Waiboer-hoeve is als toetsbedrijf gekozen voor de genoemde praktijkproef. Het bedrijf heeft 20 ha grasland ter beschikking voor beweiding met melkvee. De pinken zijn uitgeschaard. De koeien worden 's zomers op de winterstal (twee-rijige Hollandse stal) machinaal gemolken met melkleiding. Het land ligt gunstig ten opzichte van het bedrijfsgebouw en is goed bereikbaar (zie bijgaand kaartje, waarop tevens de perceelsnummers en de oppervlakten vermeld zijn).

Uitgangspunten

1. Er is in principe een arbeidsaanbod van slechts één man. In knelperioden kan iemand anders bijspringen om te melken. Als motivering geldt dat dit ook in de normale praktijk voorkomt, op drukke dagen in de hooi-oogst. Ook bij de hooi-oogst kan hulp verleend worden wanneer blijkt dat de ene man er niet door kan komen, ervan uitgaand dat het streven naar een één-manshooisysteem niet ten koste mag gaan van de kwaliteit en de smakelijkheid van het te winnen hooi. Ook in de praktijk wordt dan hulp ingeroepen, b.v. van de loonwerker.

Op de C.R. Waiboer-hoeve bestaat de mogelijkheid hulp te krijgen, omdat hier een loonwerkgroep is ingesteld, die tevens fungeert als bedrijfsverzorgingsdienst.

2. De werkdag moet bij voorkeur niet langer zijn dan 10 uur. In bijzondere gevallen mag dit uitlopen tot maximaal 13 uur.
3. Bij het hooien wordt steeds ca. 2 ha tegelijk aangepakt. Er wordt pas opnieuw gemaaid zodra de vorige 2 ha geheel binnen is. Het streefplan is als volgt:

Maaien: maandag of dinsdag

Schudden: dinsdag en/of woensdag en/of donderdag

Hopen maken: woensdag of donderdag

Inschuren: donderdag, vrijdag, evt. zaterdag

Aan het eind van de week wordt niet gemaaid, maar steeds aan het begin van de week, ook wanneer het geen hooiweer is.

4. Er wordt gemaaid met een klepelmaaier om een snelle droging te kunnen krijgen op het veld. Bij het maaien wordt het gras nl. enigszins gekneusd en het komt in een breed en luchtig zwad te liggen. Voor het schudden is een door de wielen aangedreven trommelschudder beschikbaar.

Verder zijn aanwezig een Vicon-Acrobaat voor het maken van wiersen, een hooischuif en een hooidrager achter op de hefinrichting van de trekker (35 pk). Het hooi wordt opgetast in een hooiberg (10 x 10 m) met verstelbare kap. Het hooi wordt in een aanzuigblazer gevorkt en in de berg verdeeld door een draaiende verdeelkap. Aan de kap van de berg zijn "slabben" van gaas bevestigd. Eén man kan dus het inschuren verzorgen. In de berg is een inrichting voor ventilatie met onverwarmde lucht.

HET VERLOOP VAN HET HOOIEN

Alvorens antwoord te geven op de in de "probleemstelling" gestelde vragen is het van belang eerst mede te delen hoe de hooiwinning verliep en de omstandigheden waaronder het hooien plaatsvond.

1. De hoeveelheid hooi. Bij het opstellen van het voederwinningsplan is gerekend met een ruw-voederbehoefte van 64000 kg droge stof, nl. voor 40 stuks grootvee x 160 staldagen x 10 kg. Bij een droge-stofopbrengst van 3000-3500 kg per snede per ha betekent dit dat 18-21 ha gemaaid zou moeten worden. Volgens het opgestelde plan zou ruim 8 ha gehooid moeten worden zonder voorweiden en de rest, 12 ha, na één of meer keren voorweiden. De bemesting voor een hooisnede zonder voorweiden bedroeg 400 kg kas per ha, afgezien van de basisbemesting.

In werkelijkheid is 11,21 ha gehooid volgens de éénmansmethode (6,03 ha niet voorgeweid en 5,18 ha wel), waarbij een totaal-opbrengst van 49000 kg droge stof verkregen werd. De gemiddelde opbrengst per ha (4400 kg ds) was dus belangrijk hoger dan de hoeveelheid volgens het plan (3000 à 3500 kg per ha). Boven de genoemde hoeveelheid van 49000 kg ds komt nog de opbrengst van één perceel (22b), bij de winning waarvan de loonwerker te hulp is geroepen.

2. Het weer. De weersomstandigheden, zo belangrijk voor een goed verloop van de hooi-oogst, waren slecht in 1965. Ook de C.R. Waiboer-hoeve is hier niet voor gespaard gebleven. In het voorjaar kwam de grasgroei laat op gang. De melkkoeien (34 stuks) gingen op 21 april overdag naar buiten en voor dag en nacht op 5 mei. Met de melkkoeien kon slechts $9\frac{1}{2}$ ha worden voorgeweid, in plaats van de begrote 12 ha. Van deze $9\frac{1}{2}$ ha is bovendien nog 2 ha voorgeweid, hoewel het gras daarvoor eigenlijk te lang was. Toch was dit nodig om de gewenste spreiding in de hooi-oogst te krijgen. Met hetzelfde doel voor ogen is boven de $9\frac{1}{2}$ ha nog $2\frac{1}{2}$ ha voorgeweid met de pinken (ca. 70 stuks) van de C.R. Waiboer-hoeve op perceel 30. Normaal lopen alle pinken van de proefboerderij, dus ook die van het hier beschreven bedrijf in een aparte pinkenweide. Voor een bedrijf als dit, waar het de bedoeling is zo mogelijk uitsluitend hooi te winnen, zou het gemakkelijker zijn als de eigen pinken op het bedrijf zelf ingeschaard waren. Er waren dan wat meer mogelijkheden om de gewenste spreiding in grasgroei te krijgen.

In de tweede helft van mei kwam de grasgroei goed op gang. Dan zou het zaak geweest zijn vlot door te kunnen werken met hooien om ook de percelen die het laatst aan de beurt waren, nog tijdig te kunnen maaien. Ook nu speelde het weer helaas weer parten. In de periode van 4 tot 23 juni is bij zeer slecht weer perceel 22b met behulp van de loonwerker geruimd. Het gewas van dit perceel was veel te lang geworden. Het is met de maaibalk gemaaid en door de loonwerker geperst. De moeilijkheden op dit uiterwaardbedrijf werden nog vergroot door de hoge rivierstanden, als gevolg waarvan kwel voorkwam en veel percelen lange tijd dras stonden.

3. Het hooien. Op 18 mei werd begonnen met het maaien voor hooi. Het plan was eerder te beginnen, doch pas op 17 mei kwam een klepelmaaier beschikbaar. Een dergelijk oponthoud wreekt zich direct, enerzijds door te laat vrij komen van etgroen van de eerste snede, anderzijds doordat te veel hooigras tegelijk klaar is om gemaaid te worden, hetgeen de arbeidspiek vergroot en het risico doet toenemen dat het laatste perceel van de eerste snede te laat gemaaid wordt. Reeds op 8 mei was op het vroegste perceel zoveel gras aanwezig (ca. 15 ton) dat met maaien begonnen had kunnen worden.

Het volgende overzicht laat zien wanneer gemaaid, gehooid en ingeschuurd is volgens de éénmansmethode. Zoals reeds gezegd gaat het hier om een oppervlakte van 11,21 ha, waarvan in totaal een opbrengst van 49000 ton droge stof werd verkregen.

Perceel	Gemaaid	Opgehooid	Ingeschuurd
21b	18/5 (dinsdag)	22/5 (zaterdag)	26/5 (woensdag)
22a	26/5 (woensdag)	29/5 (zaterdag)	31/5 (woensdag)
20a	1/6 (dinsdag)	3/6 (donderdag)	4/6 (vrijdag)
18b (gedeelte)	23/6 (woensdag)	24/6 (donderdag)	26/6 (zaterdag)
15a + b	23/6 (woensdag)	24/6 (donderdag)	26/6 (zaterdag)
18b (gedeelte)	29/6 (dinsdag)	1/7 (donderdag)	5/7 (maandag)
20b	29/6 (dinsdag)	1/7 (donderdag)	5/7 (maandag)

we vinden de slechte zomer terug in dit schema. In de periode van 4 juni tot 23 juni was geen normale hooi-oogst mogelijk. Dit is de periode waarin perceel 22b met behulp van de loonwerker is afgewerkt, hetgeen hiervoor reeds vermeld is. Ook is het lang niet altijd mogelijk geweest het werkschema - begin van de week maaien, midden in de week ophooien, eind van de week inschuren - te volgen. Meermalen was het weer de spelbreker.

In 4 van de 7 gevallen lukte het niet het hooi vóór de zondag binnen te krijgen. Men is dan gedwongen de nieuwe week te beginnen met inschuren en dan is direct het voorgestelde schema weer in de war.

Gemiddeld ruim 2 dagen na het maaien (variatie 1-4) kon er opgehooid worden. Gemiddeld bijna 3 dagen na het ophooien (variatie 1-4) was het hooi ingeschuurd. De gemiddelde veldperiode bedroeg dus 5 dagen met een variatie van 3-8.

Gebleken is dat de toegepaste wijze van ophooien, waarbij het hooi in hopen wordt geschoven, veel voordelen heeft. In de eerste plaats gaat het snel, in de tweede plaats is hooi in de hoop zo goed als vrij van weer-
risico. Men kan 's morgens vroeg en zelfs na een regenbui gewoon doorgaan met inschuren. Het is alleen van belang de hopen niet te groot te maken, omdat bij een droge-stofgehalte van 60 à 65 % gemakkelijk broei optreedt. Wanneer de hopen enkele dagen moeten staan, kan deze broei flinke verliezen veroorzaken.

Voorts is gebleken dat het van belang is om de gaasslabben rond de berg niet te strak te spannen. Na het bezakken staat het hooi aan de buitenkant van de berg dan als het ware rechtop, wat aanleiding kan geven tot inregenen en schimmelvorming.

Bij het ophooien is de neiging aanwezig maar flinke hopen te maken. Dit is echter niet juist. Men moet de hopen zo groot maken dat men ze in één keer kan meenemen op de hooidrager. Dit spaart later veel tijd bij het inschuren. Een hoop van 450 kg kan men in één keer oppikken, zonder dat men later allerlei losse resten moet opruimen.

4. De kwaliteit van het hooi. In de inleiding is erop gewezen dat het economisch zeer belangrijk is ruwvoeder te winnen van een zeer goede kwaliteit. In de herfst is van de hooiberg een gemiddeld monster genomen van alle volgens de éénmansmethode ingeschuurde partijen hooi.

De analyses van de monsters waren als volgt:

	% ds	Gehalten in de droge stof		
		re	vre	ZW
hooiberg benedenlaag	86	11,6	7,1	38
hooiberg middenlaag	85	14,5	9,7	40
hooiberg bovenlaag	87	10,1	5,9	37
Voorl. gem. 1965 ventil. hooi			7,0	41

Ter vergelijking zijn de uitkomsten van ruim 1000 analyses van hooimonsters vermeld, waaruit blijkt dat de zetmeelwaarde beneden het gemiddelde ligt. De zetmeelwaarde is kennelijk ongunstig beïnvloed door het late maaistadium. De smakelijkheid van het hooi is door inregenen op enkele plaatsen aan de buitenkant van de berg ongunstig beïnvloed. Gemiddeld is de smakelijkheid echter goed.

BESPREKING VAN DE RESULTATEN

Bij de probleemstelling kwam een 5-tal vragen aan de orde. In het voorgaande hoofdstuk, waarin het verloop van het hooien werd behandeld, lag soms reeds enigszins het antwoord op de gestelde vragen besloten, maar we zullen ze hierna toch nog even stuk voor stuk bekijken en daarbij de nadruk leggen op de knelpunten.

1. Het hooien door één man. Het is niet gelukt de gehele hooi-oogst door één man te doen verzorgen, zoals in het voorgaande al is beschreven. Bij één perceel heeft de loonwerker geholpen, zoals gezegd. De rest van de hooi-oogst is wel verzorgd door de ene man op het bedrijf, maar dit ging toch wel met de nodige moeilijkheden gepaard. Om de nodige spreiding te krijgen zijn immers de koeien in te lang gras ingeschaard op het laatst en de pinken werden ingeschaard in gras van de eerste snede. Nu waren de weersomstandigheden voor zo'n soort bedrijf wel zeer ongunstig in 1965. In een normaal jaar zal dit alles stellig veel beter gaan, maar toch moet men erop bedacht zijn dat het ook dan niet altijd even gemakkelijk zal gaan. Het knelpunt is eigenlijk de capaciteit. Wanneer men van de eerste snede 8 ha wil hooien en de capaciteit bedraagt 2 ha per week, dan dreigt het gevaar dat men te laat bij het laatste perceel is. Ook dit jaar zagen we dit. Het blijkt ook uit de hiervoor beschreven gemiddelde hooi-opbrengsten.

Het plan is om in 1966 hiermee door te gaan. In de eerste plaats kan dan vroeger begonnen worden dan in 1965, toen de klepelmaaier te laat beschikbaar kwam. In de tweede plaats heeft de ervaring geleerd dat men hopen moet maken van de juiste grootte, hetgeen een grote arbeidsbesparing oplevert bij het inschuren. In de derde plaats is te overwegen ook vóór op de trekker een hoofdruiter te monteren. Dit brengt wel weer kosten met zich mee, maar het versnelt het inschuren, waar in 1965 ongeveer de helft van alle tijd mee heen ging. We komen daar nog op terug. In de vierde plaats zal getracht worden het omhoog draaien van de kap, met de daarmee gepaard gaande verlenging van de buizen van de blazer, te vereenvoudigen. In 1965 bleek dit, juist op de kritieke momenten, soms storend te werken.

2. Bekorting van de veldperiode. Door het maaien met kneuseffect en intensief schudden, zoals hier is toegepast, wordt een verkorting van de veldperiode verkregen. Ook het wiersen maken en hopen schuiven gaat snel, omdat men niet direct in hoeft te schuren. Dit kan ook gebeuren bij niet-hooibaar weer of daggedeelten. Het is niet gemakkelijk om te zeggen met hoeveel dagen de veldperiode bekort kon worden, omdat geen vergelijkende gegevens bekend zijn.

In de tabel hiervóór is te zien hoeveel dagen er lagen tussen maaien en ophooien en tussen ophooien en inschuren. Ter vergelijking volgen hier enkele gegevens van proefnemingen van het IBVL uit voorgaande jaren.

Jaar	Gemiddeld aantal dagen tussen maaien en		
	verzamelen	inschuren	
1960	7,9	9,3	Interprov. proef (40 bedrijven) Ongekneusd
1961	9,0	10,3	
1960	5,1	5,8	Proefboerderij De Ossekampen Ongekneusd - intensief schudden
1961	6,4	7,0	
1962	3,2	3,2	Proefboerderij De Ossekampen Gekneusd - intensief schudden
1963	2,6	2,6	
1963	3,6	3,9	Interprov. proef (11 bedrijven) Gekneusd - intensief schudden
1964	3,1	3,4	
1965	2,1	4,8	C.R. Waiboer-hoeve Gekneusd - intensief schudden

Hoewel de vergelijking niet helemaal op gaat, moge er toch uit blijken dat, ondanks het slechte jaar, een korte veldperiode verkregen is, althans tot het tijdstip van verzamelen. Het inschuren vroeg echter veel tijd als men steeds 2 ha onder handen had, met als gevolg dat de totale veldperiode toch nog weer vrij lang werd.

3. Het arbeidsverbruik. Op één der percelen, nl. 20a met een oppervlakte van 1,95 ha, is een volledige tijdstudie gemaakt door het ILR. Dit perceel werd op 1 juni gemaaid. Het was het laatste niet-voorgeweide perceel. De opbrengst per ha bedroeg 9 ton hooi, met een droge-stofgehalte van 65 %. Omgerekend op hooi met 80 % ds is dit een opbrengst van 7300 kg. Er werden op dit perceel 29 hopen gemaakt, die in 39 keer weggehaald werden. Per keer werd gemiddeld 450 kg vervoerd, hetgeen werd vastgesteld door af en toe een hoop te wegen. Nadat 3 hopen bij de berg waren gebracht werden deze ingeschuurd, waarna opnieuw 3 hopen werden gehaald enz.

De tijd, benodigd voor ieder onderdeel van het hooiproces, was als volgt:

Maaien	330 min. incl. reparatie; netto tijd 276 min.
1e keer schudden	150 "
2e keer schudden	165 "
3e keer schudden	90 "
Kleine wiersen maken	90 "
Grote wiersen maken	120 "
Hopen maken en afwerken	90 "
Hooi halen en lossen	960 "
	<hr/>

Totaal 1995 min. = $33 \frac{1}{4}$ uur.

Het werkschema was als volgt:

1 juni: maaien van 10.30 - 17.00 uur = $4 \frac{1}{2}$ uur

2 juni: 2 keer schudden = 5 uur

3 juni: 1 keer schudden, wiersen en hopen maken = $6 \frac{1}{2}$ uur

4 juni: inschuren = 16 uur.

Het arbeidsverbruik per ha bedroeg 17 uren in totaal. De verwachting is dat in de toekomst een verdere arbeidsbesparing mogelijk is na de ervaringen die in het eerste jaar opgedaan zijn. In het voorgaande zijn al een aantal punten genoemd op grond waarvan deze verwachting gewettigd is. In dit verband kan daaraan nog worden toegevoegd dat later gebleken is dat het met de verdere ontwikkeling van de gebruikte klepelmaaier mogelijk is te komen tot een capaciteit van $1 \frac{3}{4}$ uur per ha, in plaats van bijna $2 \frac{1}{2}$ uur. Ook het laden van de hopen vroeg nog te veel tijd, omdat 80 % van deze tijd nodig was om met de vork resten bijeen te halen. De hopen waren nl. te groot, zodat ze in $1 \frac{1}{2}$ of 2 keer meegenomen moesten worden. Het gevolg was dat het laden en naar huis rijden bijna evenveel tijd kostte als het lossen bij de berg (incl. kap en ventilatieton optrekken e.d.).

4. Het melken. De proefneming hield ook in dat nagegaan werd in hoeverre het mogelijk was dat de ene man op het bedrijf niet alleen de hooi-oogst voor zijn rekening nam, maar bovendien het melken. Gebleken is dat dit niet steeds mogelijk was. In de periode van 19 mei tot 5 juli is 's morgens 5 keer van de 47 (= bijna 10 %) en 's avonds 15 keer van de 47 (= bijna 32 %) het melken verzorgd door een invaller. In het volgende schema is de reden ervan aangegeven.

's morgens		's avonds	
hooiberg klaarmaken	1 x	maaien	4 x
inschuren	4 x	hopen maken	5 x
		schudden	1 x
		inschuren	5 x
Totaal	5 x	Totaal	15 x

Ook dit punt zal in de toekomst de aandacht hebben, omdat de verwachting is dat met een verdere vervolmaking van het systeem een groter deel van het melken door de bedrijfsverzorger zelf kan worden uitgevoerd.

5. De investeringen. Over dit punt kunnen we kort zijn, omdat het toegepaste hooi-systeem weinig extra investeringen vroeg. Ten opzichte van een maaibalk kost een klepelmaaier ca. f 1500 meer. Wanneer men reeds een maaibalk heeft, wat in de meeste gevallen zo zal zijn, dan zal men nog eens ca. f 2500 nodig hebben voor de aanschaf van de klepelmaaier. Een verdeelkap en gaasslabben kosten ca. f 1300. Een extra voorlader voor hooitransport aan de trekker zou op ongeveer f 2000 komen.

CONCLUSIE

In 1965 is getracht op de C.R. Waiboer-hoeve een zodanig systeem van hooien te ontwikkelen dat het op een éénmansbedrijf van ca. 20 ha met ca. 30 melkkoeien mogelijk is dat deze ene man op zijn bedrijf zowel het hooien als het melken verzorgt. Gebleken is dat dit niet eenvoudig is, zeker niet wanneer het de bedoeling is zo mogelijk uitsluitend hooi te winnen. Bij het hooien moest één keer de looiwerker te hulp geroepen worden en ook kwamen de laatste percelen in het gedrang omdat men bij dit systeem per keer maar een beperkte oppervlakte kan aanpakken. Ook bij het melken is diverse keren hulp verkregen, nl. 15 keer op 94 melktijden.

Nu waren de omstanigheden voor een dergelijke proefneming in 1965 wel bijzonder slecht. In een normaal jaar zal alles veel vlotter verlopen. Bovendien is na een eerste jaar van ervaringen wel gebleken dat op verschillende punten verbeteringen mogelijk zijn.

In 1966 zal daarom de proefneming worden voortgezet.

S 6646

70 ex.

vBr/NV

14-1-1966

Schets van de verkaveling
en perceelsindeling

x = stal
O = hooiberg

